

रयत शिक्षण संस्थेचे,
राजर्षी छत्रपती शाहू कॉलेज, कोल्हापूर.
मराठी विभाग २०२१-२२
आवश्यक अनुषंगिक निवड – शब्दसंहिता
वस्तुनिष्ठ प्रश्न

१. 'निवड' हा पाठ कोणत्या पुस्तकातून घेतला आहे?
अ) युगांतर ब) कृष्णाकाठ क) सह्याद्रीचे वारे ड) यापैकी नाही
२. 'नापास मुलांची गोष्ट' या पुस्तकाचे संपादक कोण आहेत?
अ) अरुण शेवते ब) यशवंतराव चव्हाण क) महेश कुलकर्णी ड) सागर नाईक
३. यशवंतराव चव्हाण पुणे येथे कोणत्या शिक्षणासाठी गेले?
अ) बी.ए. ब) एम.ए. क) लॉ ड) बी.एस्सी
४. यशवंतराव चव्हाण यांची वडिलोपार्जित शेतजमीन कोठे होती?
अ) फलटण ब) कराड क) सातारा ड) विटा
५. यशवंतराव चव्हाण पुण्यामध्ये पहिल्या वर्षी कोणाकडे राहिले?
अ) ल.व.भोपटकर ब) वालचंद गांधी क) आत्माराम पाटील ड) यापैकी नाही
६. यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्राचे कितवे मुख्यमंत्री होते?
अ) पहिले ब) दुसरे क) तिसरे ड) यापैकी नाही
७. यशवंतराव चव्हाण यांच्या आत्मचरित्राचे नाव काय आहे ?
अ) युगांतर ब) कृष्णाकाठ क) सह्याद्रीचे वारे ड) यापैकी नाही
८. 'निवड' या पाठात कोणत्या युद्धाचे वर्णन आले आहे?
अ) स्वातंत्र्य युद्ध ब) पहिले महायुद्ध क) दुसरे महायुद्ध ड) तिसरे महायुद्ध
९. 'वाटेवरच्या सावल्या' या पाठाचे लेखक कोण आहेत?
अ) यशवंतराव चव्हाण ब) कुसुमाग्रज क) केशवसुत ड) केशवकुमार
१०. कुसुमाग्रज यांच्या गावाचे नाव काय आहे?
अ) पिंपळगाव ब) पारगाव क) मोरगाव ड) यापैकी नाही
११. कुसुमाग्रज यांच्या गावात कितवी पर्यंत शाळा होती?
अ) सातवी ब) आठवी क) नववी ड) चौथी
१२. कुसुमाग्रजांचे वडील कोण होते?
अ) डॉक्टर ब) शिक्षक क) पोलीस ड) वकील
१३. कुसुमाग्रज यांना कोणत्या साहित्यकृतीसाठी ज्ञानपीठ पुरस्कार मिळाला?
अ) विशाखा ब) नटसम्राट क) मराठी माती ड) किनारा
१४. कुसुमाग्रज यांचे माध्यमिक शिक्षण कोणत्या ठिकाणी झाले?

- अ) मुंबई ब) नाशिक क) पुणे ड) औरंगाबाद
१५. पुरोहित सरांनी भा.रा.तांबे यांची कोणती कविता वर्गात शिकवली?
अ) शिवार ब) गारवा क) आभाळ ड) वारा
१६. कुसुमाग्रज यांच्या वर्गशिक्षकांचे नाव काय होते?
अ) पुरोहित ब) देशपांडे क) कुलकर्णी ड) यापैकी नाही
१७. नाशिकच्या उत्तर भागी एक मोठा डोंगर आहे त्याचे नाव काय आहे?
अ) सह्याद्री ब) सप्तशृंगी क) गगनगिरी ड) यापैकी नाही
१८. कुसुमाग्रजांना खाजगी ग्रंथालयात पहिल्यांदा कोणत्या नाटककारच्या नाटकाची ओळख झाली?
अ) रा.ग.गडकरी ब) प्र.के.अत्रे क) गो.ब.देवल ड) यापैकी नाही
१९. कुसुमाग्रजांनी लिहिलेल्या नाटकातील नायकाचे नाव काय होते?
अ) मुक्तेश्वर ब) सोमेश्वर क) योगेश्वर ड) यापैकी नाही
२०. शांता शेळके यांच्या लेखाचे नाव सांगा.
अ) युगांतर ब) पन्नास पैकी शून्य मार्क क) शब्दांचे मोल ड) यापैकी नाही
२१. शांता शेळके या इंग्रजीच्या कोणत्या इयत्तेत शिकत होत्या?
अ) पहिली ब) दुसरी क) तिसरी ड) चौथी
२२. इन्स्पेक्शनच्या दिवशी इन्स्पेक्टर वर्गात जातात तेव्हा कोणत्या विषयाचा तास चालू असतो?
अ) गणित ब) इतिहास क) मराठी ड) इंग्रजी
२३. शांता शेळके यांच्या आवडीचा विषय कोणता होता?
अ) पुरोहित ब) देशपांडे क) कुलकर्णी ड) यापैकी नाही
२४. शांता शेळके यांचा अतिशय कच्चा विषय कोणता होता?
अ) मराठी ब) हिंदी क) गणित ड) विज्ञान
२५. शांता शेळके यांना पन्नास पैकी शून्य मार्क कोणत्या विषयात मिळाले?
अ) मराठी ब) हिंदी क) गणित ड) विज्ञान
२६. 'शब्दांचे मोल' या लेखाचे लेखक कोण आहेत?
अ) यशवंतराव चव्हाण ब) शांता शेळके क) द.मा. मिरासदार द) चंद्रशेखर धर्माधिकारी
२७. चंद्रशेखर धर्माधिकारी यांनी शाळेत असताना 'हाच मुलाचा बाप' या नाटकात काम केले होते. या नाटकाचे लेखक कोण आहेत?
अ) मामा वरेरकर ब) वि.वां.शिरवाडकर क) प्र.के.अत्रे द) गो.ब.देवल
२८. 'वायफळाचा मळा' या पुस्तकाचे लेखक कोण आहेत?
अ) चि.वि.जोशी ब) वि.वां.शिरवाडकर क) प्र.के.अत्रे द) गो.ब.देवल
२९. चंद्रशेखर धर्माधिकारी यांनी पहिले भाषण कोठे केले होते?

- अ) नाशिकच्या शाळेत ब) वर्ध्याच्या शाळेत क) अमरावतीच्या शाळेत द) यापैकी नाही
३०. चंद्रशेखर धर्माधिकारी लहानपणापासून कोणाची भाषणे ऐकत असत?
- अ) दादा धर्माधिकारी ब) डॉ.आबेडकर क) प्र.के.अत्रे द) महात्मा गांधी
३१. दादा धर्माधिकारी यांनी नोटबुकचे नाव काय ठेवले होते?
- अ) कच्ची वही ब) नोंद वही क) भाषण वही द) सटरफटर वही
३२. लेखकांचे वडील दादा धर्माधिकारी यांचे शाळेत कोणत्या विषयावर भाषण झाले होते?
- अ) भूतदया ब) अहिंसा क) हिंसा द) यापैकी नाही
३३. निरनिराळ्या देशाची पोष्टाची तिकिटे जमा करण्याचा छंद कोणाला होता?
- अ) दादा धर्माधिकारी ब) सचिन धर्माधिकारी क) चंद्रशेखर धर्माधिकारी द) यापैकी नाही
३४. चंद्रशेखर धर्माधिकारी १९४९ मध्ये बी.ए. ची परीक्षा कोणत्या विद्यापीठातून पास झाले होते?
- अ) मराठवाडा विद्यापीठ ब) पुणे विद्यापीठ क) शिवाजी विद्यापीठ द) नागपूर विद्यापीठ
३५. चंद्रशेखर धर्माधिकारी यांच्या थोरल्या बंधूचे नाव काय होते?
- अ) बबनराव ब) किसनराव क) माधवराव द) यापैकी नाही
३६. 'संगमनेरचे दिवस' या पाठाचे लेखक कोण आहेत?
- अ) दया पवार ब) प्रज्ञा पवार क) राम पवार द) यापैकी नाही
३७. दया पवार यांच्या शाळेत कोणत्या पुस्तकावर निबंध स्पर्धा घेतली होती?
- अ) शामची आई ब) बासरीवाला क) तीन मुले द) भारतीय संस्कृती
३८. दया पवार यांचे शिक्षक कुलकर्णी सर विद्यार्थ्यांना शिक्षा कोणत्या स्वरूपाची करत असत?
- अ) छडी देणे ब) पाठीत मारणे क) प्रश्न विचारणे द) यापैकी नाही
३९. कुलकर्णी सर कोणता विषय छान शिकवीत असत?
- अ) गणित ब) मराठी क) हिंदी द) यापैकी नाही
४०. कुलकर्णी सर रागावले म्हणजे कशाने शिक्षा करीत असत?
- अ) पेन्सिल ब) छडी क) पट्टी द) यापैकी नाही
४१. दया पवार यांच्या काकू गळ्यात काय घालत असत?
- अ) दौरा ब) नादाळी क) हार द) यापैकी नाही
४२. दया पवार यांनी संगमनेरच्या बाजारात दिसलेल्या मुलीचे नाव काय ठेवले होते?
- अ) राणी ब) पारू क) सई द) यापैकी नाही
४३. दया पवार यांना पुन्हा सईचे दर्शन कोणत्या यात्रेत झाले होते?
- अ) पंढरपूर ब) तुळजापूर क) राजगड द) देवगड
४४. सई अंगणात कोणाशी खेळत असते?
- अ) कोकराशी ब) मांजराशी क) कुत्र्याशी द) यापैकी नाही
४५. सईचा बाप कोणत्या खात्यामध्ये मुकादम म्हणून काम करीत होते?

- अ) पी.डब्लू.डी ब) सहकार क) शेती द) यापैकी नाही
४६. दया पवार यांना इंग्रजीत किती मार्क पडले होते?
- अ) ३० ब) २८ क) ३५ द) ३३
४७. 'संकल्प सिद्धीला नेणारा महापुरुष : डॉ.बापुजी साळुंखे' या पाठाचे लेखक कोण आहेत?
- अ) कुसुमाग्रज ब) शांता शेळके क) दया पवार द) बळवंत देशमुख
४८. डॉ.बापुजी साळुंखे यांचे जन्म गाव कोणते?
- अ) पंढरपूर ब) नाशिक क) रामपूर द) संगमनेर
४९. डॉ.बापुजी साळुंखे यांचे मूळ नाव काय होते?
- अ) बाबाजी ब) गोविंद क) माधव द) कृष्णा
५०. डॉ.बापुजी साळुंखे यांची तपोभूमी व स्फुर्तीभूमी कोणती आहे?
- अ) वाई ब) कोल्हापूर क) पुणे द) सातारा
५१. डॉ.बापुजी साळुंखे हे १९४५ ते १९५५ या काळात कोणासोबत काम करीत होते?
- अ) डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर ब) कर्मवीर भाऊराव पाटील क) महर्षी कर्वे द) यापैकी नाही
५२. 'श्री स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्था' असे नामकरण कोणी केले?
- अ) रामानंद भारती ब) सहजानंद भारती क) विवेकानंद भारती द) यापैकी नाही
५३. 'ज्ञान विज्ञान आणि सुसंस्कार' हे कोणत्या शिक्षण संस्थेचे घोषवाक्य आहे?
- अ) रयत शिक्षण संस्था ब) स्वामी विवेकानंद संस्था क) शिवाजी शिक्षण संस्था द) यापैकी नाही
५४. डॉ.बापुजी साळुंखे यांचे शिक्षण कोठे झाले होते?
- अ) सातारा ब) सांगली क) कोल्हापूर द) सोलापूर
५५. कोल्हापूर चे ज्ञानपूर बनविण्याचा ध्यास कोणी घेतला होता?
- अ) बापुजी साळुंखे ब) कर्मवीर अण्णा क) यशवंतराव चव्हाण द) यापैकी नाही
५६. विवेकानंद संस्थेचे पहिले महाविद्यालय कोठे सुरु झाले?
- अ) कोल्हापूर ब) उस्मानाबाद क) सातारा द) यापैकी नाही
५७. डॉ.बापुजी साळुंखे यांचे कोणत्या विषयावर प्रभुत्व होते?
- अ) इंग्रजी ब) मराठी क) हिंदी द) संस्कृत
५८. डॉ.बापुजी साळुंखे यांना महाराष्ट्र शासनाने कोणता पुरस्कार प्रदान केला आहे?
- अ) महाराष्ट्र भूषण ब) महात्मा गांधी क) दलित मित्र द) यापैकी नाही
५९. डॉ.बापुजी साळुंखे यांना कोणत्या विद्यापीठाने डी.लिट ही पदवी दिले?
- अ) शिवाजी विद्यापीठ ब) पुणे विद्यापीठ क) नागपूर विद्यापीठ द) यापैकी नाही
६०. डॉ.बापुजी साळुंखे यांचे निधन कोणत्या साली झाली ?
- अ) ८ ऑगस्ट १९८७ ब) ८ ऑगस्ट १९८८ क) ८ ऑगस्ट १९८९ द) ८ ऑगस्ट १९९९
६१. पर्सनलिटी डेव्हलपमेंट या इंग्रजी शब्दासाठी कोणता मराठी शब्द वापरला जातो?

- अ) व्यक्तिमत्त्व विकास ब) व्यक्तिमत्त्व रचना क) व्यक्तिमत्त्व घटक द) यापैकी नाही
६२. व्यक्तीच्या आंतरिक आणि बाह्य गुणांचा समुच्चय म्हणजे काय?
- अ) व्यक्तिमत्त्व ब) विकास क) निपुणता द) कौशल्य
६३. एकूण किती भाषिक कौशल्य आहेत?
- अ. दोन ब. तीन क. चार ड. पाच

२. दीर्घोत्तरी प्रश्न :

१. कुसुमाग्रजांच्या बालपणाविषयी सविस्तर माहिती लिहा.
२. यशवंतराव चव्हाण यांची राजकीय जडणघडण 'निवड' या घटकाच्या आधारे स्पष्ट करा.
३. 'पन्नासपैकी शून्य मार्क' या शांता शेळके यांच्या लेखाविषयी सविस्तर माहिती लिहा.
४. 'वाटेवरच्या सावल्या' या लेखाच्या आधारे कुसुमाग्रज यांच्या शालेय जीवनाविषयी माहिती लिहा.
५. चंद्रशेखर धर्माधिकारी यांच्यावरील गांधी विचारांचा प्रभाव 'शब्दांचे मोल' या लेखाच्या आधारे स्पष्ट करा.
६. दया पवार यांचे वसतिगृहातील जीवन विशद करा.
७. 'संगमनेरचे दिवस' यालेखाच्या आधारे दया पवार यांचे बालपणीचे जीवन विशद करा.
८. डॉ.बापुजी साळुंखे यांचे शैक्षणिक कार्य स्पष्ट करा.
९. 'निवड' या लेखाच्या आधारे यशवंतराव चव्हाण यांचे सुरुवातीचे राजकीय स्पष्ट करा.
१०. 'वाटेवरच्या सावल्या' या लेखात आलेले ग्रंथालयाचे वर्णन तुमच्या शब्दात करा.
११. 'पन्नासपैकी शून्य मार्क' या शांता शेळके यांच्या लेखाचा आशय थोडक्यात स्पष्ट करा.
१२. 'शब्दांचे मोल' या लेखात आलेले लेखाचे शालेय जीवन तुमच्या शब्दात लिहा.
१३. 'संगमनेरचे दिवस' या लेखात आलेले देवगडच्या यात्रेच्या वर्णन तुमच्या शब्दात लिहा.
१४. 'बापुजी साळुंखे' यांचे शिक्षण क्षेत्रातील योगदान तुमच्या शब्दात लिहा.

प्र.३ रा. लघुत्तरी प्रश्न.

१. व्यक्तिमत्त्व संकल्पना स्पष्ट करा.
२. व्यक्तिमत्त्व विकासासाठी कोणकोणते घटक आवश्यक आहेत ते स्पष्ट करा.

३. व्यक्तिमत्त्व विकासात भाषेचे महत्त्व स्पष्ट करा.
 ४. व्यक्तिमत्त्व म्हणजे काय ते स्पष्ट करा.
 ५. व्यक्तिमत्त्व विकासासाठी आवश्यक घटक स्पष्ट करा.
 ६. भाषा आणि व्यक्तिमत्त्व सहसंबंध स्पष्ट करा.
 ७. भाषिक कौशल्याविषयी माहिती लिहा.
 ८. 'वाचन' आणि 'लेखन' या भाषिक कौशल्याची माहिती लिहा.
 ९. कार्यक्रमाचे संयोजन ही संकल्पना स्पष्ट करा.
 १०. कार्यक्रम पत्रिकेविषयी सविस्तर माहिती लिहा.

 ११. भाषिक कौशल्याची संकल्पना स्पष्ट करा.
 १२. 'श्रवण' या भाषिक कौशल्याचे स्वरूप स्पष्ट करा.
 १३. कार्यक्रमाचे संयोजन कसे करावे ते स्पष्ट करा.
 १४. कार्यक्रमांमधील सूत्रसंचालकाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
 १५. व्यक्तिमत्त्व म्हणजे काय? व्यक्तिमत्त्वाची संकल्पना स्पष्ट करा.
 १६. कोणत्या घटकाच्या सहाय्यने आपण व्यक्तिमत्त्व विकास करू शकतो? ते स्पष्ट करा.
 १७. व्यक्तिमत्त्व विकासात भाषेचे योगदान स्पष्ट करा.
 १८. भाषिक कौशल्य कोणकोणती आहेत ते स्पष्ट करा.
 १९. सूत्रसंचालन म्हणजे काय ते सांगून सूत्रसंचालन करताना कोणती काळजी घ्यावी ते स्पष्ट करा.
-